

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25Co/258/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2115226649
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 03. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Spálová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2017:2115226649.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Spálová a sudkýň: JUDr. Martina Valentová a JUDr. Bibiána Ťažiarová v právnej veci žalobkyne: L. E., nar. X.X.XXXX, bytom T., J. XX, zastúpenej advokátom: JUDr. Tibor Sojka, so sídlom Levice, A. Sládkoviča 1, proti žalovaným: 1. VUJE, a.s., IČO: 31 450 474, so sídlom Trnava, Okružná 5, 2. UNIQA poisťovňa, a.s., IČO: 00 653 501, so sídlom Bratislava, Lazaretská 15, zastúpenému spoločnosťou: PRK Partners s.r.o., IČO: 35 978 643, so sídlom Bratislava, Hurbanovo námestie 3, o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20.000,- Eur, na odvolanie žalovanej 2. proti rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 11C/496/2015-225 - v časti výroku I. a III., takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti, ktorou súd žalobe vyhovel (I. výrok) **p o t v r d z u j e**.

II. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti, ktorou súd rozhodol o náhrade trov konania (III. výrok) **m e n í t a k**, že žalovaná 1. a žalovaná 2. sú povinné spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania vo výške 1.044,41 Eur, do 15 dní od právoplatnosti rozsudku k rukám právneho zástupcu žalobkyne.

III. Žalobkyni **p r i z n á v a** nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanej 2. v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol, I. výrokom, že žalované v 1. a 2. rade sú povinné zaplatiť žalobkyni sumu 15.000,- Eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku tak, že plnením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhej žalovanej, II. výrokom vo zvyšku žalobu zamietol, napokon III. výrokom uložil žalovaným v 1. a 2. rade povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania v sume 2.418,72 Eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku k rukám právneho zástupcu žalobkyne.

2. Rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou ust. § 11, § 13 ods. 1, 2, 3, § 853 ods. 1, § 420 ods. 1, 2, 3, § 441, § 511 ods. 1, § 822, § 823 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), § 4 ods. 1, 2, 4, § 5 ods. 2 písm. a), § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej aj „ZoPZP“), § 14 ods. 5 písm. a), b), c) zákona č. 315/1996 Zb. o premávke na pozemných komunikáciách, s poukazom aj na procesné ust. § 160 ods. 1 veta prvá a § 142 ods. 2, 3, § 146 ods. 1 písm. c), § 149 ods. 1, § 151 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“).

3. Súd prvej inštancie vychádzal zo skutkových zistení, že podľa rozsudku Okresného súdu Rožňava č.k. 1T/151/2014-373 zo dňa 9.3.2015 Ing. D. C. dňa 7.1.2014 ako vodič osobného motorového vozidla zn. Kia Sportage ev.č. TT 544 DJ zavinil dopravnú nehodu, pri ktorej došlo k úmrtiu manžela žalobkyne (vodiča osobného motorového vozidla zn. Citroen Jumpy ev.č. LV 802 DV), za čo bol uznaný vinným o.i. z prečinu usmrtenia a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov, výkon ktorého bol podmienenčne odložený so skúšobnou dobou v trvaní štyroch rokov, trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá na dobu päť rokov, pričom poškodená žalobkyňa bola odkázaná s nárokom na náhradu škody na konanie vo veciach občianskoprávných. Ing. D. C. bol v čase dopravnej nehody zamestnancom žalovanej 1. (čo preukazuje pracovná zmluva zo dňa 1. 4.2002 v spojení s Dohodou o zmene dojednaných podmienok pracovnej zmluvy zo dňa 27.4.2014). Žalovaná 1. mala ako poisťník uzavretú zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, o.i. aj osobného motorového vozidla Kia Sportage ev.č. TT 544 DJ (poistka číslo 8001023523). Manželstvo uzavrela žalobkyňa s manželom dňa 12.10.1968. Až do smrti manžela žili v spoločnej domácnosti. Všetko robili spolu, všade chodili spolu, teraz jej veľmi manžel chýba, pomáhala mu pri jeho práci. Manžel išiel do dôchodku, keď mal 62 rokov, ale pokračoval v práci, opravoval lokomotívy. Trávili spolu voľný čas, chodili za dcérami, na dovolenky do zahraničia, každý rok do kúpeľov do Vyhní. Žalobkyňa žije sama v T., mladšia dcéra v Rakúsku a staršia dcéra v R.. Ako manžel zomrel, peniaze jej chýbajú, pretože má dôchodok 600,- Eur (vrátene vdovského), keď všetko vyplatí, nezostane jej skoro nič, deti jej nepomáhajú. Po smrti manžela brala lieky, ktoré jej predpisoval všeobecný lekár dva a pol roka, psychológa nenavštevovala. Od Ing. C. jej nebolo nič vyplatené, bola jej vyplatená len suma z poisťovne (asi pohrebné). Sumu 20.000,- Eur určila s poukazom na to, že spolu žili 46 rokov, nemá iný príjem, zomrel nevinný človek, výborný manžel.

4. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie uzavrel, že z dôvodu protiprávneho konania zamestnanca žalovanej 1., ktorým zasiahol do osobnostných práv žalobkyne, je s poukazom na analogiu legis, t.j. na ustanovenie § 853 ods. 1 OZ v spojení s § 420 ods. 2 OZ, daná pasívna legitimácia jednak žalovanej 1. ako jeho zamestnávateľa, nakoľko uvedený zásah do osobnostných práv žalobkyne bol spôsobený osobou, ktorá bola použitá právnickou osobou na realizáciu jej činnosti, a preto sa takýto zásah považuje za zásah spôsobený priamo právnickou osobou. Podporne poukázal na odôvodnenie rozsudku NS SR sp.zn. 3 Cdo 228/2012. V zmysle § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka platí, že škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávných predpisov nie je tým dotknutá. Analogicky (§ 853 OZ v spojení s § 420 ods. 2 OZ), pokiaľ bol neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby, považuje sa takýto zásah za zásah spôsobený priamo právnickou osobou (pre posúdenie, či išlo o takúto činnosť, je určujúca existencia miestneho, časového a vecného vzťahu k plneniu danej činnosti). Rovnaký právny názor je zastávaný aj v už spomenutej publikácii Československé občianske právo, I. zväzok, Obzor Bratislava 1973, str. 167 a 168 a tiež v Zborníku III. Najvyššieho súdu, SEVT 1980, str. 182. Súd mal za to, že pasívna legitimácia žalovanej 2. je daná tým, že táto je poisťiteľom žalovanej 1. a povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch jej vyplýva z ustanovenia § 15 v spojení s ustanovením § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP, a to s prihliadnutím na účel tohto zákona a zmysel uvedeného typu poistenia. Pojem škoda, ktorý je použitý v ZoPZP je potrebné vykladať extenzívne v tom zmysle, že náhrada škody zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a síce do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Účelom poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou, pričom je nepochybné, že usmrtenie pri dopravnej nehode je najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Ak usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Iba pri gramatickom výklade pojmu „škoda“ v ustanovení § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP by sa strácal zmysel poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových prostriedkov, ktorým je podľa názoru súdu pokrytý z poistenia náhrada ujmy v najširšom význame slova. Je tomu tak z dôvodu, že riziko vzniku škôd pri prevádzke dopravných prostriedkov je veľmi vysoké a je v rozpore s účelom poistenia obmedzovať poistné plnenie a prenášať ho na osoby povinne zmluvne poistené, ktoré v zásade takéto poistné plnenie ani nedokážu ekonomicky zvládnuť a zároveň tak spôsobovať neistotu pozostalých, či bude prisúdená náhrada pri insolventnosti zodpovedného subjektu vôbec vymožitelná. V prípade neprijateľnosti týchto dôsledkov, ktorá je podľa

názoru súdu zreteľná, je potrebné vykladať pojem „škoda“ pre účely ZoPZP rozširujúco tak, že pod neho spadá aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a teda že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia. Výklad právnych predpisov by sa pritom nemal obmedzovať iba na gramatický výklad, ale aj je potrebné dbať aj na účel a zmysel právnych predpisov, a preto súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho smie a musí odchyliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť (tu súd poukázal na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. 2221/07 z 19.3.2008).

5. S poukazom na uvedené sa prvoinštančný súd nestotožnil s rozhodnutím NS SR sp. zn. 4Cdo/168/2009 zo dňa 20.4.2011, ale s odlišným stanovisko k nemu, ktoré pripojil JUDr. Rudolf Čirč. V súvislosti s eurokomformným výkladom a za účelom zabezpečenia reálneho účinku smernice bez ohľadu na to, či ustanovenia použité pri výklade majú alebo nemajú priamy účinok poukázal na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Haasová č. C-22/12 zo dňa 24.10.2013, v ktorom tento rozhodol, že článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005, a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Nakoľko slovenské vnútroštátne právo (§ 13 ods. 2 a 3 OZ) umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody, v tomto prípade žalobkyni, požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, súd má za to, že náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla. Súdny dvor Európskej únie (ďalej aj „SD EÚ“) v bode 56. rozsudku konštatoval, že poškodené osoby pri svojom nároku sa opierajú o § 11 Občianskeho zákonníka, teda majú oporu vo vnútroštátnom práve, keď zároveň v bode 57. rozsudku uviedol, že tento záver nemôže spochybníť ani okolnosť predložená slovenskou vládou, podľa ktorej tieto paragrafy patria do tej časti českého i slovenského Občianskeho zákonníka, ktorá sa týka zásahov do ochrany osobnosti a ktorá je v zmysle týchto zákonníkov nezávislá od časti týkajúcej sa zodpovednosti za škodu v pravom zmysle slova. S poukazom na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci Drozdovs C-277/12, smernica rady 72/166/EHS a smernica Rady 84/5/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

6. Nakoľko ZoPZP bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené teraz platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, je pri výklade pojmu škoda pre účely ZoPZP potrebné vychádzať z chápania pojmu „škoda“ v komunitárnom práve. Uvedená smernica síce nedefinuje pojem „škoda“, avšak z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa termíny „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú, tak aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje majetkovú škodu aj nemajetkovú škodu (viď napr. rozsudok Súdneho dvora zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA). Aj podľa právnej úpravy poistenia občianskoprávnej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v smerniciach (smernica rady č. 72/166/EHS, smernica č. 90/232/EHS, smernica č. 2000/26/ES) sú členské štáty povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potencionálnych obetí nehôd a aby akékoľvek ujmy v oblasti povinného poistného krytia motorových vozidiel nezostali neuhradené. Extenzívny výklad pojmu škoda pre účely ZoPZP je aj ústavne konformný, pretože odstraňuje nerovnováhu medzi poistením pri pracovných úrazoch (§ 94 zák. č. 461/2003 Z.z.) a povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov.

7. S použitím eurokonformného a ústavne konformného výkladu pojmu „náhrada škody na zdraví“ v § 4 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 4 a § 15 ods. 1 ZoPZP, ako aj s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel, sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody ako poškodeným, za ktorú možno priznať náhradu v peňažnej forme podľa § 13 ods. 2 a 3 OZ, a ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 a 3 OZ preto podľa názoru súdu spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti žalovanej 1. za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa ZoPZP, a preto je aj daná pasívna legitímácia žalovanej 2. na náhradu tejto nemajetkovej ujmy, pričom vo vzťahu k poisťovni ide o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia za poisteného škodcu vo výške a v rozsahu v akom za škodu zodpovedá poistený škodca.

8. Prvoinštančný súd dal do pozornosti uznesenie ÚS SR č. k. III. ÚS 645/2015-30 zo dňa 16.12.2015, ktorým ústavný súd odmietol ako zjavne neopodstatnenú sťažnosť obchodnej spoločnosti KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group, ktorou namietala porušenie základného práva vlastníť majetok, na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 4Co/658/2014-158 z 21.5.2015 (ktorým odvolací súd potvrdil prvoinštančný rozsudok zaväzujúci na plnenie náhrady nemajetkovej ujmy vzniknutej pozostalým z dopravnej nehody aj poisťovňu). V odôvodnení ÚS SR skonštatoval, že „hoci Súdny dvor v rozsudku vo veci sp. zn. C-22/12 z 24. októbra 2013 viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 11 a § 13, pozn.) každého z týchto štátov umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.“

9. Ďalej súd poukázal na uznesenie Krajského súdu v Trnave č. k. 11Co/394/2014-545 zo dňa 29.6.2015, ktorým bol rozsudok súdu prvej inštancie (ktorým tento zamietol žalobu proti poisťovni) zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie, s odôvodnením, že „odvolací súd sa v danom prípade stotožňuje s právnym názorom, ktorý bol vyslovený v odlišnom stanovisku k rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. apríla 2011 sp. zn. 4Cdo 168/2009 prezentovaný JUDr. Rudolfom Čirčom a teda, že pojem škoda je potrebné vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občiansko-právnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých spočívajúcich v zásahu do práva na súkromie a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov.“ Ako aj na rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 24Co/368/2015-311 zo dňa 1.7.2015, z ktorého citoval, „za stavu, že právo Slovenskej republiky (jeho ustanovenia § 13 ods. 2 a 3 OZ) umožňuje žalobcovi požadovať náhradu nemajetkovej ujmy, je teda dôvodný záver, že takáto náhrada nemajetkovej ujmy musí byť likvidovaná z povinného zmluvného poistenia. Odvolací súd preto zhodne so súdom prvej inštancie neuznal právnu argumentáciu žalovaného 2, že nie je pasívne legitímovaný v časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy.“ a na rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11Co/116/2013 zo dňa 21.5.2014, z ktorého odcitoval „odvolací súd mal taktiež za to, že s použitím eurokonformného výkladu (Smernica EP a Rady 2009/103/ES zo 16.9.2009) pojmov „náhrada škody, škoda na zdraví“ v ust. § 4 ods. 1, 2, 4 a § 15 ods.1 zák. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 OZ, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) zák.č. 381/2001 Z.z. Takáto náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch preto spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia.

10. Súd skonštatoval, že v konaní nebolo sporné a vyplýva to aj zo znaleckého posudku č. 12/2014 vypracovaného v trestnom konaní, že jedinou príčinou dopravnej nehody bol nesprávny spôsob jazdy zamestnanca žalovanej 1., pričom poškodený jazdil plne v súlade s pravidlami cestnej premávky, a teda k spoluzavineniu zo strany poškodeného tu neprišlo.

11. Súd dospel k záveru, že sú splnené všetky predpoklady pre priznanie práva na zaplatenie nemajetkovej ujmy v peniazoch žalobkyni, nakoľko v dôsledku dopravnej nehody spôsobenej žalovanou 1. prišlo k zásahu do osobnostného práva žalobkyne, a to konkrétne do jej práva na súkromný a rodinný život. Smrťou manžela došlo v súkromnom a rodinnom živote žalobkyne k následkom, ktoré sú trvalé a neodstrániteľné. Následkom dopravnej nehody bola náhla smrť manžela žalobkyne, s ktorým žalobkyňa dlhé roky viedla usporiadaný a bohatý rodinný život, v ktorom si navzájom boli oporou a plánovali stráviť spoločne svoj dôchodkový vek. Tým došlo k nenapraviteľnej ujme v rodinnom a súkromnom živote žalobkyne spočívajúcej v strate milovaného manžela a spoločného rodinného života s ním, bola narušená celistvosť jej rodiny a bolo zasiahnuté do jej súkromného a rodinného života s trvalými a nenapraviteľnými následkami. Žalobkyňa tiež utrpela citovú ujmu, ktorá nepochybne spočívala v pociťovaní nesmierného smútku a šoku zo smrti milovanej osoby.

12. Žalovaná 1. protiprávnym konaním (svojho zamestnanca), ktoré spočívalo v nerešpektovaní povinností uložených zákonom o pozemných komunikáciách, zasiahla do osobnostných práv žalobkyne, a síce do jej práva na súkromný a rodinný život. Nakoľko ide o tak závažný zásah do práva na ochranu osobnosti žalobkyne, že žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia by nepostačovala na odčinenie tohto zásahu, súd dospel k záveru, že sú splnené predpoklady pre priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch, keď je nepochybné, že ujmu, ktorá vznikla žalobkyni, by na jej mieste každá iná osoba považovala za ujmu závažnú, a preto možno uzavrieť, že ide o ujmu (vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky) objektívne závažnú. V prípade zásahu do práva na ochranu osobnosti spočívajúcom v práve na nerušený súkromný a rodinný život nie je potrebné preukazovať, že došlo k zníženiu dôstojnosti alebo vážnosti žalobkyne v spoločnosti, nakoľko to nie je obligatórnou podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ale jediným predpokladom je to, že primerané zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 OZ je nepostačujúce. Smrťou manžela žalobkyne táto prišla o možnosť zachovávať s ním sociálne a citové väzby a utrpela i citovú traumu.

13. Súd konštatoval, že výška peňažnej náhrady v zmysle § 13 ods. 2 OZ je predmetom voľnej úvahy súdu, pričom súd vychádza z kritérií uvedených v § 13 ods. 3 OZ (závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo). Pričom prihliadal jednak na nenapraviteľný následok, ktorý vznikol v súkromnom a rodinnom živote žalobkyne stratou jej manžela, na skutočnosť, že išlo o nedbanlivostný trestný čin zamestnanca žalovanej 1., ale zároveň aj na to, že manžel žalobkyne sa na zavinení dopravnej nehody žiadnym spôsobom nepodieľal, a prihliadol aj na výšku uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy žalobkyňou ako poškodenou v adhéznom konaní. Žalobkyňa viedla s manželom usporiadaný manželský a rodinný život viac ako 40 rokov, vychovali spolu dve dcéry, mali dve vnúčatá, trávili spolu voľný čas, chodili spolu na výlety, dovolenky, podieľali sa spoločne na chode domácnosti. Po smrti manžela žije žalobkyňa sama, cíti sa opustená, nemá sa s kým porozprávať, dva a pol roka užívala lieky na ukludnenie, čas dôchodku, ktorý chcela prežiť s milovaným manželom, musí prežívať sama. Súd uzavrel, že primeranou je výška náhrady nemajetkovej ujmy v sume 15.000,- Eur, ktorá výška dostatočne zohľadňuje neodstrániteľný následok v podobe smrti manžela žalobkyne a dôsledky, ktoré táto strata u nej a v jej súkromnom a rodinnom živote vyvolala. Uvedenú sumu žiadala žalobkyňa v trestnom konaní z pozície poškodenej, na tejto zotrvala aj s odstupom času 1 roka od nehody (viď oznámenie právneho zástupcu poškodenej zo dňa 23.2.2015), pričom súd má za to, že v tom čase už boli následky zásahu do osobnostných práv žalobkyne ustálené a nebolo preukázané ich zhoršenie. V súvislosti s výškou priznanej sumy súd poukázal na rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 24Co/368/2015-311 zo dňa 1.7.2015, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, v ktorom bola žalobcovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za smrť manželky pri dopravnej nehode (pozn. poškodení boli vo veku, ako sú poškodení v prejednávanej veci) vo výške 40.000,- Eur (s tým, že išlo o krátenie náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 50.000,- Eur o 20%-né spoluzavinenie zomrelej poškodenej). Krajský súd pritom v odôvodnení k námietke voči výške náhrady nemajetkovej ujmy uviedol, že „čo sa týka otázky primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy a rozhodovacej praxe súdov, odvolací súd príkladmo poukazuje napr. na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 185/2011 zo dňa 14.3.2012, v ktorom dovolací súd odmietol dovolanie, čím potvrdil správnosť rozhodnutí súdov nižších stupňov, ktoré poškodenému priznali náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 120.000,- Eur, a to z dôvodu nezákonného trestného stíhania a uloženia trestu odňatia slobody. Preto aj v kontexte takéhoto rozhodnutia nemožno považovať priznanie náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 40.000,- Eur pri úmrtí manželky žalobcu za neprimerané.“ Z uvedených dôvodov súd žalobe vo výške nemajetkovej

ujmy v sume 15.000,- Eur, ktorú sumu považoval v prejednávanej veci za primeranú závažnosti zásahu do osobnostných práv žalobkyne, vo výroku I. vyhovel a vo zvyšku súd žalobu vo výroku II. zamietol.

14. Súd skonštatoval, že nebol viazaný žalobou zaviazat' žalované spoločne a nerozdielne, ale zaviazal ich tým spôsobom, že v rozsahu plnenia jednej z nich zaniká povinnosť plniť druhej, nakoľko žalované nevystupujú ako solidárne dlžníčky, pretože ich záväzok plniť vyplýva pri každej z nich z iného právneho predpisu. Od 1.1.2002 je povinné zmluvné poistenie upravené v ZoPZP, kde § 15 zakladá priamy nárok poškodeného proti poisťovni, a teda poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťiteľovi, pričom zároveň si poškodený môže uplatňovať náhradu škody aj od poisteného škodcu. Vzájomný vzťah žalovaných v 1. a 2. rade je taký, že v tom rozsahu, v akom splnila žalobkyňa ako veriteľovi jedna z nich, zaniká dlh, a tým aj povinnosť druhej žalovanej. Nakoľko majú žalované postavenie samostatných spoločníkov, nevzniká medzi nimi pasívna solidarita. Je možné zaviazat' každú zo žalovaných na splnenie celého dlhu žalobkyňi jedným rozhodnutím, pričom ale vo výroku rozhodnutia musí byť vymedzený ich vzájomný vzťah, a to tak, že plnením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhej žalovanej. Súd poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Co 2/1998 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 51 ročník 1998, podľa ktorého súd nie je viazaný návrhom žalobcu (žalobcov), aby žalovaným bola uložená povinnosť na plnenie spoločne a nerozdielne.

15. S argumentáciou žalovanej 2 (oprávnenie odmietnuť plnenie sčasti alebo úplne), že boli splnené podmienky § 5 ods. 2 ZoPZP sa súd nestotožnil a uzavrel, že žalovaná 1. neuznala povinnosť nahradit' škodu nad rámec poistného plnenia vyplývajúceho zo zákona o PZP, ale len povinnosť v rámci tohto poistného plnenia, keď ako podľa názoru žalovanej 1., tak podľa názoru súdu, je náhrada nemajetkovej ujmy v prejednávanej veci krytá povinným zmluvným poistením v zmysle § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP.

16. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 146 ods. 2 veta prvá v spojení s § 142 ods. 3 a s poukazom na § 151 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, keď priznal žalobkyňi, ktorá zavinila zastavenie konania iba v nepatrnnej časti (úrok z omeškania) a zároveň bola v časti uplatnenej istiny čiastočne úspešná (pričom rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu), plnú náhradu trov konania titulom trov právneho zastúpenia. Základná sadzba tarifnej odmeny advokáta vo výške 320,34 Eur bola potom vypočítaná v zmysle § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 10 ods. 1, 2 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z. (ďalej len „vyhláška“), t.j. z výšky súdom priznaného plnenia 15.000,- Eur, nakoľko rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu. Súd priznal žalobkyňi náhradu trov právneho zastúpenia v nasledovnej výške: odmena advokáta za 5 úkonov právnej služby á 320,34 Eur (prevzatie a príprava zastúpenia dňa 20.10.2015, písomné podanie na súd vo veci samej - žaloba zo dňa 28.10.2015, účasť na pojednávaní dňa 15.3.2016, účasť na pojednávaní dňa 3.5.2016, účasť na pojednávaní dňa 19.5.2016) podľa § 13a ods. 1 písm. a), c), d) vyhlášky, spolu 1.601,70 Eur, režijný paušál pri úkonoch právnej služby: 2x 8,39 Eur, 3x 8,58 Eur podľa § 16 ods. 3 vyhlášky, spolu 42,52 Eur, cestovné výdavky za cestu na pojednávanie a späť dňa 15.3.2016 motorovým vozidlom (Levice - Trnava a späť; 196 km; spotreba 8,3 L/100 km; cena PHM 0,989 Eur/L; náhrada 0,183 Eur/km) t.j. 51,96 Eur + cestovné výdavky za cestu na pojednávanie a späť dňa 3.5.2016 motorovým vozidlom (Levice - Trnava a späť; 196 km; spotreba 8,3 L/100 km; cena PHM 1,02 Eur/L; náhrada 0,183 Eur/km) t.j. 52,46 Eur + cestovné výdavky za cestu na pojednávanie a späť dňa 19.5.2016 motorovým vozidlom (Levice - Trnava a späť; 196 km; spotreba 8,3 L/100 km; cena PHM 1,02 Eur/L; náhrada 0,183 eura/km) t.j. 52,46 Eur, podľa § 16 ods. 4 vyhlášky; celkom cestovné výdavky 156,88 Eur, náhrada za stratu času pri cestách na pojednávanie a späť dňa 15.3.2016, 3.5.2016, 19.5.2016 pri jednej ceste tam a späť 5 polhodín á 14,30 Eur podľa § 17 ods. 1 vyhlášky, t.j. 71,50 Eur x 3 = 214,50 Eur, celkom 2.015,60 Eur + 20% DPH (právny zástupca žalobkyne preukázal, že je plateľcom DPH) = 2.418,72 Eur.

17. Nakoľko pri cestovných náhradách nebola pokladničným dokladom preukázaná cena za pohonné hmoty v čase vykonania ciest, súd vychádzal z priemernej ceny motorovej nafty v príslušných týždňoch v roku 2016 zverejnenej na stránke Štatistického úradu SR, ktorá bola v 11. týždni vo výške 0,989 Eur/1 liter, v 18. týždni vo výške 1,035 Eur/1 liter a v 20. týždni vo výške 1,036 Eur/1 liter. Keďže však v prípade ciest na pojednávanie dňa 3.5.2016 a 19.5.2016 boli uplatnené ceny PHM nižšie ako priemerné (1,02 Eur/1 liter), súd vychádzal z tejto uplatnenej nižšej ceny.

18. Žalobkyňa neuviedla trvanie jednotlivých ciest na pojednávanie a späť, súd preto pri priznaní náhrady za stratu času vychádzal z trvania jednej cesty uvedenej na stránke vzdialenosti.sk, podľa ktorej trvá najkratšia trasa z Levíc do Trnavy 1 hodinu 11 minút, t.j. 71 minút, čo pri ceste tam aj späť predstavuje 142

minút, t.j. 5 polhodín straty času pri jednej ceste. Súd potom žalobkyni priznal pri každej z ciest náhradu za stratu času iba za 5 polhodín a nie za uplatnených 6 polhodín, nakoľko pre účely zistenia straty času sa čas pred úkonom právnej služby a po tomto spočítava, pretože cieľom náhrady za stratu času cestou do miesta poskytnutia úkonu právnej služby mimo sídla advokáta a späť je nahradiť celkový čas, ktorý advokát strávil počas cesty pre tento účel. Každá cesta pritom trvala spolu 142 minút, čo v každom prípade predstavuje 5 polhodín straty času. Súd poukázal na uznesenie ÚS SR IV. ÚS 311/2013-7 zo dňa 30. mája 2013, podľa ktorého „nie je v rozpore so znením predmetného ustanovenia ani s jeho účelom, ak okresný súd v tejto veci dospel k záveru, že pri úkonoch právnej služby vykonávaných v mieste, ktoré nie je sídlom advokáta, sa čas strávený na miesto výkonu úkonu právnej služby a čas strávený späť neposudzuje samostatne, teda ako dva samostatné časové úseky, ale posudzuje sa ako celkový čas, ktorý advokát strávil cestou v súvislosti s poskytnutím úkonu právnej služby mimo svojho sídla.“.

19. Súd žalovaným 1. a 2. určil na plnenie, s prihliadnutím na výšku trov právneho zastúpenia, v zmysle § 160 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku primerane dlhšiu lehotu 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalované pritom v prípade trov právneho zastúpenia zaviazal v zmysle § 511 ods. 1 OZ na plnenie spoločne a nerozdielne, nakoľko má za to, že v prípade trov konania je odôvodnené ich postavenie solidárnych dlžníkov, keďže v konaní vystupovali na jednej strane, v rovnakej procesnej pozícii, ich povinnosť plniť (z rovnakého dôvodu neúspechu v konaní) vyplýva z rovnakého právneho predpisu (Občianskeho súdneho poriadku).

20. Proti tomuto rozsudku výlučne voči I. výroku (vyhovujúcej časti) a III. výroku (o náhrade trov konania) podala odvolanie žalovaná 2. prostredníctvom svojho právneho zastúpenia, pričom navrhla rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušiť a zastaviť konanie (§ 391 ods. 1 CSP), alternatívne žalobu voči žalovanej 2. zamietnuť a žalobkyni uložiť povinnosť zaplatiť žalovanej 2. trovy konania. Poukázala na odvolacie dôvody ust. § 365 ods. 1 písm. d), f), h) Civilného sporového poriadku. Argumentovala tým, že určenie jej pasívnej vecnej legitímácie je nesprávne s poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/301/2012 zo dňa 31.3.2016, v ktorom konštatoval, že „do pojmu náhrady škody a nákladov pri usmrtení v zmysle § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. nemožno subsumovať náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých po obeti dopravnej nehody. Povinnosť žalovanej 2. (poisťovňa) na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúci z § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a teda poisťovňa nie je v konaní o tomto nároku pasívne legitimovaná“. Z uvedeného názoru vyplýva, že ustanovenia zákona o povinnom zmluvnom poistení nie je možné uplatniť pre posúdenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, s čím sa stotožňuje a má za to, že účelom poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je nahradiť len škodu, ktorá je reálne preukázateľná a vyčíslená, či už na základe príslušných právnych predpisov, znaleckého posudku alebo iných relevantných dokladov. Ďalej poukázala na to, že je len v postavení poisťovateľa a nie je priamym škodcom, ktorý zapríčinil smrť poškodeného, nárok na náhradu nemajetkovej ujmy je možné uplatniť výlučne voči žalovanej 1. ako zamestnávateľovi škodcu. S poukazom na citovaný rozsudok NS SR, „pri nárokoch podľa 13 OZ je možné uplatňovať si nemajetkovú ujmu len voči osobe, ktorá sa takéhoto zásahu do integrity osobnosti dopustila“ - čo vo vzťahu k poisťovni nie je splnené. Odvolateľka namietala, že súd nesprávne vyložil rozhodnutie Súdného dvora Európskej únie vo veci C-22/12 z 24.10.2013, podľa ktorého povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla malo pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy, ale poukazuje na jednu nevyhnutnú podmienku, že náhrada nemajetkovej ujmy, a to konkrétne na základe zodpovednosti poisteného a škodu má byť upravená vo vnútroštátnom práve, ktoré je uplatniteľné vo veci. Má za to, že zákon o povinnom zmluvnom poistení mu neukladá povinnosť uhradiť nemajetkovú ujmu a tejto súvislosti poukázala na citovaný rozsudok NS SR „keďže slovenské právo neupravuje takúto náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej obetiam usmrtených pri dopravných nehodách v rámci úpravy zodpovednosti poisteného za škodu, nie je potrebné, aby tento nárok bol v zmysle rozsudku (Rozhodnutia SD EÚ) zahrnutý v poistnom krytí z povinného zmluvného poistenia“. Nesúhlasí s tvrdením súdu, že Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES z 19.9.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, síce nedefinuje pojem „škoda“, ale z jej textu vyplýva, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na zdraví. Poukázala na to, že Smernica nebola transponovaná do slovenského právneho poriadku a jej priamy účinok je vylúčený, na čo poukazuje aj NS SR v citovanom rozsudku. Súd nesprávne právne posúdil jej právo odmietnuť poistné plnenie v zmysle § 5 ods. 2 písm. c) ZoPZP, keď podmienky v zmysle citovaného ustanovenia

boli splnené. Súd tiež nesprávne priznal žalobkyni plnú náhradu trov konania, keď nemala vo veci plný úspech a zároveň zavinila, že konanie v časti (úrok z omeškania a časti istiny) sa muselo zastaviť, resp. v časti istiny muselo zamietnuť a poukázala na § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Súd určil výšku trov právneho zastúpenia za jeden úkon právnej služby 320,34 Eur avšak základná tarifná odmena advokáta mala byť vypočítaná z tarifnej hodnoty 2.000,- Eur (a nie z priznaného plnenia 15.000,- Eur) s poukazom na § 10 ods. 8 vyhlášky.

21. Žalobkyňa ani žalovaná 1. odvolanie nepodali.

22. Žalobkyňa sa k doručenému odvolaniu žalovanej 2. písomne vyjadrila a uviedla, že navrhuje, aby odvolací súd pri svojom rozhodnutí bral zreteľ aj na nález Ústavného súdu SR, nález Ústavného súdu ČR, rozsudky Súdneho dvora Európskej únie, smernicu Európskeho parlamentu a Rady ako aj výklad komunitárneho práva, s ktorými napadnutý rozsudok v plnom rozsahu korešponduje. Poukázala na stanovisko ESD vo veci Haasová C- 22/12, podľa ktorého „ujma na zdraví“, zahŕňa akúkoľvek ujmu, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú ako aj psychickú ujmu. Skutočnosť, že žalobkyňa zobrala žalobu v časti úrokov z omeškania späť, ešte neodôvodňuje aplikáciu § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Konanie v časti 5.000,- Eur bolo rozsudkom zamietnuté. Stotožňuje sa s odvolaním žalovanej 2., že hodnota jedného úkonu právnej služby nebola vypočítaná v zmysle aktuálne účinnej advokátskej tarify a náhradu trov vyčíslila vo výške 1.164,25 Eur. Rozsudok prvej inštancie v I. výroku navrhuje potvrdiť a III. výroku navrhuje zmeniť tak, že žalované 1. a 2. zaviazajú spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni trovy konania vo výške 1.164,25 Eur (pozn. odvolacieho súdu - táto suma zahŕňa už aj vyčíslený úkon právnej služby, t. j. vyjadrenie k odvolaniu vo výške 119,84 Eur, pričom náhrady trov konania na súde prvej inštancie sa týka výška 1.044,41 Eur - rozdiel sumy 1.164,25 Eur a sumy 119,84 Eur).

23. Žalovaná 1. k doručenému odvolaniu žalovanej 2., vo svojom písomnom vyjadrení uviedla, že žalovaná 2. nerešpektuje rozhodnutie ESD C-22/12 a vytrháva z kontextu dovetok o zodpovednosti za škodu upravenú vo vnútroštátnom práve, ktorý ohýba podľa vlastných predstáv. SD EÚ dospel k záveru, že medzi škody, ktoré sa musia nahradiť na základe zodpovednosti poisteného za škodu, patrí nemajetková ujma, ktorej náhradu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore. Náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým obetiam nehôd motorových vozidiel cez extenzívny výklad hladko a logicky subsumuje pod náhradu škody na zdraví upravenú ZoPZP. Poistovní s určitou nevhodnosťou nevzniká právo na odmietnutie poistného plnenia z dôvodu, že žalovaná 1. „z vlastnej iniciatívy“ a bez jej „predchádzajúceho súhlasu“ uznala povinnosť nahradiť škodu nad rámec poistného plnenia, keďže žalovaná 1. vychádza z presvedčenia, že náhrada tejto škody spadá pod jej poistné plnenie. Odlišný názor poisťovne na výklad zákona však automaticky nekvalifikuje poisťovňu na odmietnutie plnenia. V ostatnom sa stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie v zmysle odôvodnenia jeho rozsudku.

24. Žalovaná 2. vo svojom písomnom vyjadrení k doručenému vyjadreniu žalobkyne k odvolaniu žalovanej 2 a k vyjadreniu žalovanej 1. k odvolaniu žalovanej 2. uviedla, že s vyjadreniami nesúhlasí, považuje ich za nedôvodné a nevecné a trvá na argumentoch svojho odvolania. Zjednocovanie výkladu a používania zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov patrí do pôsobnosti Najvyššieho súdu SR, preto nemožno akceptovať názor žalobkyne a žalovanej 1., že existuje viacero rozhodnutí okresných aj krajských súdov, ktoré sú v neprospech žalovanej 2. Práva na ochranu osobnosti ako aj náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 OZ sa možno domáhať len voči osobe, ktorá subjektívne zodpovedá za porušenie práva na ochranu osobnosti. Zdá sa, že ani žalovaná 1. nie je pasívne vecne legitimovaná, nakoľko za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zodpovedá podľa § 427 Občianskeho zákonníka. Dal do pozornosti, že rozhodnutie ESD C22-12 sa týkalo skutkového stavu, v ktorom došlo v Českej republike k dopravnej nehode medzi českým a slovenským vozidlom a česká poisťovňa vyplatila pozostalým odškodnenie v zmysle § 444 ods. 3 českého Občianskeho zákonníka. V nadväznosti na predloženú prejudiciálnu otázku ESD vydal rozhodnutie, ktoré vágne odôvodnil. V Slovenskej republike je zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla upravená v samostatnom ZoPZP, ktorý v žiadnom zo svojich ustanovení nepriznáva odškodnenie nemajetkovej ujmy, ale priamo odkazuje len na škodu na zdraví a nákladoch pri usmrtení (a iné náklady spojené s poškodením veci).

25. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku účinného od 1.7.2016 - ďalej len CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP),

oprávneným subjektom - zároveň stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie v čase jeho podania pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľka použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b), d), f) CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offio na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolaniu (v časti napadnutej vyhovujúcej časti) nie je možné priznať úspech, keďže rozhodnutie súdu prvej inštancie je tejto časti (I. výrok) vecne správne, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 387 ods. 1 a ods. 2 CSP, avšak v časti napadnutej náhrady trov konania (III. výrok) je odvolanie (čiastočne) dôvodné, preto boli splnené podmienky pre jeho zmenu v zmysle § 388 CSP.

26. Predmetom konania na súde prvej inštancie bola pôvodne požiadavka žalobkyne voči žalovaným 1. a 2. spoločne a nerozdielne na zaplatenie sumy 20.000,- Eur, úroku z omeškania 5,25 % ročne zo sumy 20.000,- Eur od 8.1.2014 do zaplatenia. Po čiastočnom zastavení konania v časti úroku z omeškania 5,25 % ročne zo sumy 20.000,- Eur od 8.1.2014 do zaplatenia (Uznesenie č. k. 11C/496/2015-144 zo dňa 3.5.2016), zostala predmetom konania požiadavka žalobkyne voči žalovaným 1. a 2. spoločne a nerozdielne na zaplatenie sumy 20.000,- Eur.

27. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu vymedzeným rozsahom a dôvodmi odvolania žalovanej 2. bolo posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol vo veci správne, ak žalobe čiastočne vyhovel I. výrokom (žalované v 1. a 2. rade sú povinné zaplatiť žalobkyni sumu 15.000,- Eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku tak, že plnením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhej žalovanej) a III. výrokom rozhodol o náhrade trov konania (žalované v 1. a 2. rade sú povinné spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania v sume 2.418,72 Eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku k rukám právneho zástupcu žalobkyne), a to s poukazom na odvolacie argumenty uplatnené odvolateľkou, že určenie pasívnej vecnej legitímácie žalovanej 2 je nesprávne s poukazom na rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo 301/2012, keď nie je priamym škodcom, ktorý zapríčinil smrť poškodeného a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy je možné uplatniť výlučne voči žalovanej 1. ako zamestnávateľovi škodcu, že súd nesprávne vyložil rozhodnutie ESD vo veci C-22/12 z 24.10.2013, podľa ktorého povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla malo pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy, s podmienkou, že náhrada nemajetkovej ujmy, a to konkrétne na základe zodpovednosti poisteného za škodu má byť upravená vo vnútroštátnom práve, že nesúhlasí s tvrdením súdu, že Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES z 19.9.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, síce nedefinuje pojem „škoda“, ale z jej textu vyplýva, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na zdraví, že súd nesprávne právne posúdil právo žalovanej 2. odmietnuť poistné plnenie v zmysle § 5 ods. 2 písm. c) ZoPZP, že súd žalobkyni nesprávne priznal plnú náhradu trov konania a že nesprávne určil výšku trov právneho zastúpenia za jeden úkon právnej služby. Zamietnutie žaloby výrokom II. (v sume 5.000,-) nebolo odvolaním napadnuté, v tejto časti teda nadobudlo právoplatnosť a netvorí predmet prieskumu odvolacieho súdu.

28. Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že okresný súd sa už v odôvodnení rozsudku náležitým spôsobom vypořiadal so všetkými rozhodnými dôvodmi podaného odvolania, ktoré dôvody odvolateľ prezentoval už počas prvoinštančného konania. Pretože odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobkyňou uplatneného nároku, ktorý vo vyčerpávajúcom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie nároku, výsledky dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom i podľa odvolacieho súdu dospel k správnym skutkovým zisteniam, a pretože odvolací súd v celom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci, keď vec aj v napadnutom vyhovujúcom rozsahu i správne právne posúdil, keď na spor aplikoval náležité hmotnoprávne ustanovenia a tieto i správnym spôsobom vyložil, s poukazom na ust. § 387 ods. 2 OSP odvolací súd odkazuje na správne presvedčivé a vyčerpávajúce odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku v napadnutej vyhovujúcej časti. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu

prvej inštancie odchyliť a preto nemôže dať za pravdu odvolateľke (v napadnutej vyhovujúcej časti rozsudku).

29. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti, vzhľadom na odvolaciu argumentáciu žalovanej 2., sa žiada dodať už iba nasledovné:

30. Pokiaľ ide o odvolaciu námietku žalovanej 2. týkajúcej sa nedostatku jej pasívnej vecnej legitímácie s odkazom na rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo 301/2012 a s poukazom na to, že ako poisťovateľ nie je priamym škodcom, túto nepovažuje odvolací súd za dôvodnú a poukazuje na správne posúdenie uvedenej otázky v odôvodnení rozsudku okresného súdu na strane 8 a 9. Zároveň uvádza, že žalovaná 1. je primárnym nositeľom hmotnoprávnej povinnosti vyplývajúcej zo zodpovednosti za škodu, t.j. nahradiť škodu vrátane nemajetkovej ujmy a žalovaná 2. sa stala nositeľom povinnosti na zaplatenie náhrady na základe skutočnosti, že s ňou žalovaná 1. uzavrela poisťnú zmluvu a ich vzájomný právny vzťah je teda založený osobitným ZoPZP. Inak povedané, ak by žalovanej 1. nevznikla povinnosť plniť na základe zodpovednosti za škodu, nevznikla by povinnosť poskytnúť plnenie za ňu ani žalovanej 2. Pasívna legitímácia žalovanej 2., ktorá je poisťiteľom žalovanej 1. a jej povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch krytú povinným zmluvným poistením (§ 4 ods. 2 ZoPZP) vyplýva z ustanovenia § 15 ods. 1 ZoPZP, čo správne uzavrel už súd prvej inštancie. Pričom predmetný zákon v ustanovení § 15 od 1.1.2002 zaviedol všeobecný priamy nárok poškodeného na náhradu škody proti poisťovateľovi zodpovednej osoby, preto v prípade škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla si poškodený môže vybrať, či nárok na náhradu škody uplatní voči škodcovi alebo voči poisťovateľovi alebo voči obojmu súčasne. To, že citovaný zákon v § 15 ods. 1 umožňuje poškodenému uplatniť nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi škodcu, nezbavuje poškodeného možnosti uplatniť tento nárok voči škodcovi (resp. pôvodcovi zásahu). Avšak úprava citovaného § 15 ods. 1, ako bola vykonaná v tomto ustanovení, priznáva poškodenému právo uplatniť si tento nárok aj voči poisťovateľovi škodcu (nie však výlučne voči nemu).

31. Pre posúdenie otázky pasívnej legitímácie žalovanej 2. ako poisťovateľa žalovanej 1. je rozhodujúce vyriešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda použitým v ZoPZP, najmä v jeho ustanovení § 4 ods. 2 o. i. škody na zdraví a nákladov pri usmrtení (§ 4 ods. 2 písm. a) cit. zákona), ktorý upravuje vecný rozsah poisťného krytia. Právna teória prisudzuje zmysel škody (inej než materiálnej) aj iným ujмам nemajetkovej povahy, ktoré môžu vzniknúť z porušenia práva v dôsledku zásahu do inej než majetkovej sféry poškodeného, t. j. ujмам imateriálnym, morálnym, citovým, za ktoré prináleží poškodenému peňažná náhrada. V našom právnom prostredí, ktoré je súčasťou európskeho spoločenstva práva, je potrebné vykladať pojem škoda eurokonformne. Niet pochybností, že povinnosť krytia poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú tretím osobám motorovými vozidlami je zabezpečená a definovaná právnou úpravou Európskej únie (rozsudok SD EÚ C-22/12 Haasová, bod 39), na ktorý poukázal aj súd prvej inštancie a preto i v preskumávanej veci je nutné riešiť spornú právnu otázku v súlade s komunitárnym právom (právna oblasť je harmonizovaná s právom Európskej únie).

32. Aj odvolací súd má za to, že rozhodujúci je v danej veci už citovaný rozsudok SD EÚ C-22/12 vo veci Haasová (na ktorý odkazuje v odvolaní aj žalovaná 2. ako aj súd prvej inštancie) a odkaz na tzv. motorové smernice týkajúce sa povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, z ktorých súd prvej inštancie označil na 9. strane svojho odôvodnenia: smernicu Rady 72/166/EHS, smernicu Rady 84/5/EHS /druhá smernica/, smernicu rady 90/232/EHS a smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES, a podľa odvolacieho súdu aj smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/26/ES zo 16. mája 2000 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o zmene a doplnení smerníc Rady č. 73/239/EHS a 88/357/EHS /štvrtá smernica o poistení motorových vozidiel/ a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (kodifikované znenie).

33. Smernice citované v odseku 32 na účely účinnej realizácie spoločného trhu smerujú na jednej strane k zabezpečeniu voľného pohybu motorových vozidiel nachádzajúcich sa na území Európskej únie, ako aj osôb vo vozidle a na druhej strane k zabezpečeniu porovnateľného zaobchádzania s poškodenými účastníkmi nehôd spôsobených týmito vozidlami, bez ohľadu na miesto nehody na únijskom území. Ukladajú preto členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola krytá poistením. Ustanovenia vnútroštátneho práva,

ktoré upravujú náhradu škody pri nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu pritom odňať dotknutým smerniciam potrebný účinok (rozsudok SD C- 300/10 Marques Almeida, C-22/12 Haasová, bod 42). Členské štáty majú tiež zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením (rozsudok SD C-22/12 Haasová, bod 55).

34. Spôsob vyloženia citovaného rozsudku SD EÚ (vo veci Haasová) okresným súdom, ktorý žalovaná 2. namieta, je podľa názoru odvolacieho súdu správny, pričom ustanovenia § 11 <. a 13 <. OZ, podľa ktorých okresný súd správne vec posúdil, sú požadovaným „vnútroštátnym právom uplatňovaným na základe zodpovednosti za škodu“, čo skonštatoval SD EÚ v bode 56 cit. rozsudku SD EÚ, ktorý za rozhodujúci pre uvedené konštatovanie považoval podľa bodu 58 fakt, že zodpovednosť poisteného vznikla na základe dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu. Vo svetle uvedeného (eurokonformného) výkladu ustanovenia § 4 ods. 2 <. ZoPZP potom platí, že náhrada škody z dôvodu nemajetkovej ujmy spadá do rozsahu krytia povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku, a preto žalovaná 2. je ako poisťovateľ zodpovednosti žalovanej 1. za škodu, pasívne vecne legitimovaným subjektom, ktorému na základe § 15 ods. 1 <. veta prvá ZoPZP vznikla povinnosť uhradiť škodu žalobkyni.

35. Žalovaná 2. ďalej namietala, že smernica Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 nebola transponovaná do slovenského právneho poriadku a jej priamy účinok, ako aj ďalších smerníc upravujúcich zodpovednosť za škodu prevádzkou motorových vozidiel, je vylúčený a priamo nezaväzujú členské štáty. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že táto charakteristika smerníc nič nemení na potrebe uplatňovania princípu prednosti práva EÚ pred národným poriadkom za každých okolností. Aj v prípade, že nedochádza k priamej aplikácii konkrétnej právnej normy EÚ, to znamená, keď sa na určitý právny prípad aplikuje norma vnútroštátna, mala by byť interpretovaná a použitá v súlade s právom EÚ. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na odôvodnenie uznesenia ÚS SR III. ÚS 666/2016 zo dňa 11.10.2016 z ktorého cituje, „Práve smernice ako typová kategória predpisov sekundárneho práva sú (na rozdiel od nariadení) typické absenciou priamej uplatniteľnosti voči fyzickým osobám a právnickým osobám v jednotlivých členských štátoch. Podľa čl. 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „zmluva o fungovaní EÚ“) je smernica záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom. Citované ustanovenie primárneho práva Európskej únie vysielalo zrozumiteľné posolstvo vnútroštátnym orgánom členských štátov zaväzujúc ich na taký výkon ich vrchnostenských kompetencií, ktorý zabezpečí dosiahnutie výsledku očakávaného smernicou. Inými slovami, ide tu o povinnosť naplniť vôľu úniijného tvorca smernice vnútroštátnymi právnymi prostriedkami. Štandardným prostriedkom dosahovania cieľa stanoveného smernicou je zmena právnej úpravy, ku ktorej pristúpi vnútroštátny zákonodarcia. Avšak pre prípad, že túto svoju povinnosť nesplní, vyvinula rozhodovacia prax Súdneho dvora teóriu priameho účinku smerníc a nepriameho účinku smerníc. Vzhľadom na závery rozsudku Súdneho dvora vo veci Marshall (C-152/84), podľa ktorého na základe vtedajšieho čl. 189 ods. 3 Zmluvy o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva (v súčasnosti už citovaný čl. 288 ods. 3 zmluvy o fungovaní EÚ) záväzná podstata smernice, ktorá konštituuje základňu pre možnosť odvolať sa na smernicu pred vnútroštátnym súdom, existuje len vo vzťahu ku „každému členskému štátu, ktorému je určená“. Z toho vyplýva, že smernica nemôže sama osebe ukladať povinnosti jednotlivcom a že ustanovenia smernice ako také nemožno uplatňovať voči jednotlivcom. Možno tak uvažovať len o nepriamom účinku smerníc, ktorý zakladá rozhodnutie Súdneho dvora vo veci Marleasing SA (C-106/89) s odvolaním sa na prejudikatúru vo veci Von Colson a Kamann (C-14/83). Podľa tohto rozhodnutia pri aplikácii vnútroštátneho práva bez ohľadu na to, či aplikované ustanovenia boli schválené pred alebo po smernici, vnútroštátny súd povolaný na výklad vnútroštátneho práva je povinný interpretovať ho, nakoľko je to možné vo svetle dikcie (textu) a účelu smernice, aby sa dosiahol výsledok sledovaný smernicou, a tým zabezpečil súlad s tretím odsekom čl. 189 Zmluvy o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva (čl. 288 ods. 3 zmluvy o fungovaní EÚ). Nepriamy účinok smerníc Súdny dvor ešte konkrétnejšie objasnil vo veci Pfeiffer a ďalší (C-397/01 až 403/01), v ktorej zdôraznil, že požiadavka výkladu vnútroštátneho práva v súlade s právom Únie sa síce v prvom rade týka vnútroštátnych ustanovení prijatých na prebratie smernice, neobmedzuje sa však iba na výklad týchto ustanovení, ale vyžaduje, aby vnútroštátny súd vzal do úvahy vnútroštátne právo ako celok a posúdil, do akej miery ho možno použiť spôsobom, ktorý nevedie k výsledku, ktorý odporuje smernici (bod 115). Ak vnútroštátne právo umožňuje za určitých okolností s použitím vlastných výkladových metód vyložiť

ustanovenie vnútroštátneho právneho predpisu tak, že bude možné vyhnúť sa rozporu s inou normou vnútroštátneho práva alebo obmedziť oblasť pôsobnosti tohto ustanovenia na dosiahnutie tohto účelu a použiť ho len do tej miery, aby bolo súladné s danou normou, tak je vnútroštátny súd povinný použiť rovnaké metódy, aby sa dosiahol cieľ stanovený smernicou (bod 116)“.

36. Žalovaná 2. nesúhlasí ani so záverom súdu prvej inštancie, že z textu smernice Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 vyplýva, že pod pojmom „škoda“ rozumie ujmu a škodu na majetku, keď podľa odvolateľky z tejto smernice priamo nevyplýva, že pojem „ujma na zdraví“ zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy. Tento odvolací argument považuje odvolací súd za nedôvodný, a poukazuje na to, že predmetná smernica Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 je kodifikovaným znením smerníc citovaných v odseku 32, pričom z bodu 50 rozsudku C-22/12 vyplýva, že medzi škody, ktoré sa musia nahradiť v súlade s tzv. motorovými smernicami (uvedené prvá, druhá, tretia smernica) patrí aj nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore (§ 11, § 13 Občiansky zákonník). Pričom z textu tejto smernice je zrejmé, že používa slovné spojenie „personal injury“ (napr. úvod bod 12, článok 9 ods. 1), teda „osobná ujma“.

37. Odvolací súd sa nestotožnil ani s argumentáciou žalovanej 2., že povinné zmluvné poistenie nepokrýva náhradu nemajetkovej ujmy. Má za to, že zásah do osobnostných práv žalobkyne (do jej práva na súkromný a rodinný život), v dôsledku ktorého utrpela psychickú ujmu (nemateriálnu alebo nemajetkovú škodu na zdraví), bol spôsobený prevádzkou motorového vozidla, na ktoré sa vzťahovalo povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu u žalovanej 2. Preto žalobkyni prislúchalo právo, aby jej tento poisťovateľ (žalovaná 2.) nahradil (ako poškodenému subjektu) žalobou uplatňovaný nárok. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že už súd prvej inštancie na strane 11 odkázal na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 646/2015 <. zo 16. decembra 2015, z ktorého citoval časť, ktorá podporuje už súdom prvej inštancie prijatý záver o tom, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 a 3 OZ spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa ZoPZP.

38. Odvolací súd poukazuje aj v tejto súvislosti poukazuje na dôležitosť ústavnokonformného výkladu právnych predpisov, ktorý aplikoval aj súd prvej inštancie, keďže súd musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nielen súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho ktorého záujmu chráneného príslušnou normou (nález Ústavného súdu SR č. 2221/07 z 19.3.2008). V materiálnom právnom štáte nejde len o dodržiavanie práva bez ďalšieho, ale predovšetkým o dodržiavanie takých pravidiel správania, ktoré sú v súlade s hodnotami, na ktorých je právny poriadok vybudovaný. Právo je spoločenský normatívny systém, ktorého účelom je rozumné usporiadanie vzťahov medzi členmi spoločnosti. Už z tejto základnej funkcie práva vyplýva, že riešenia, ktoré sa požiadavke rozumného usporiadania vzťahov priečia, sú neprijateľné. Súdu jednoznačne vždy prislúcha, aby sa zaoberal otázkou, či mechanická aplikácia zákona nemôže priniesť absurdné dôsledky a v prípade, že tomu tak je, aby ju takouto interpretáciou pomocou redukcie "ad absurdum" odmietol a zvolil výklad, ktorý bude v súlade so zmyslom a účelom zákona a ktorý bude racionálny a spravodlivý. Výklad dotknutého ZoPZP učený žalovanou 2. uvedené požiadavky nespĺňa.

39. Eurokonformný, ako i lingvistický výklad, sú v súlade s definovaním pojmov európskym deliktným právom, ktorý chápe škodu na zdraví ako ujmu (zhoršenie) telesného alebo duševného zdravia. Preto nárok z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zahŕňa aj ujmu v emočnej sfére žalobkyne ako poškodenej. V kontexte vyššie uvedeného sa javí nadbytočné argumentovať špecifikami dotknutých hmotnoprávných inštitútov vnútroštátneho práva (náhrada škody a náhrada nemajetkovej ujmy) z hľadiska pojmoslovía poškodených osôb a druhovým vymedzením škody na zdraví podľa Občianskeho zákonníka (§ 449 ods. 1). Dôvodom je neprípustne zužujúci výklad pojmu ujma na zdraví (abstrahujúci duševné zdravie človeka). Eurokonformným výkladom oblasti harmonizovanej právom Európskej únie sa preto prinavracia komplexný význam pojmu zdravie a s tým spojené odškodnenie jeho obidvoch zložiek (telesnej a psychickej).

40. K argumentácii žalovanej 2. poukazujúc na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo 301/2012 je potrebné uviesť, že v kontexte vyššie uvedeného, nebol dôvod resignovať na aplikáciu moderných výkladových metód, ku ktorým je povolaný každý členský štát EÚ, predovšetkým

na eurokonformný ako i lingvistický výklad, vrátane materiálnej interpretačnej záväznosti judikatúry ESD (ktorá nezaväzuje len strany sporu ale je prameňom komunitárneho práva). Pričom odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na už citované uznesenie III. ÚS 666/2016 (ktorým bola sťažnosť spoločnosti KOOOPERATÍVA poisťovňa, a.s. odmietnutá ako neopodstatnená), z ktorého cituje, že ÚS „nemá dôvod odchyliť sa od svojho meritórneho postoja vyjadreného v predchádzajúcich uzneseniach odmietajúcich sťažnosti sťažovateľa ako zjavne neopodstatnené ani na podklade rozsudku Najvyššieho súdu z 31. marca 2016 vo veci sp. zn. 3Cdo 301/2012“.

41. Odvolací súd vo vzťahu k výške priznanej sumy (I. výrok) dodáva, že táto bola predmetom voľnej úvahy súdu, avšak nebola napadnutá samostatnou odvolacou argumentáciou, preto nebolo ani dôvodné, aby bola predmetom preskúmania odvolacieho súdu.

42. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom žalovanej 2., že prvoinštančný súd nesprávne právne posúdil právo žalovanej 2. odmietnuť poistné plnenie v zmysle § 5 ods. 2 písm. a) zákona o povinnom zmluvnom poistení, keď podmienky v zmysle citovaného ustanovenia boli splnené. V tejto súvislosti je na mieste stotožniť sa so správnym záverom súdu prvej inštancie, že žalovaná 2. na postup v zmysle citovaného zákonného ustanovenia nemala oprávnenie. Podľa názoru odvolacieho súdu jednak preto, ako prvoinštančný súd správne uzavrel, že náhrada nemajetkovej ujmy, ktorej sa žalobkyňa v konaní domáha je krytá povinným zmluvným poistením v zmysle § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP, ale aj preto, že z vykonaného dokazovania nevyplýva, splnenie zákonného predpokladu, a to že žalovaná 1. uznala povinnosť nahradiť škodu (alebo jej časť) nad rámec poistného plnenia voči žalobkyni, keď žalovaná 2. ohľadom splnenia tohto predpokladu neuniesla ani dôkazné bremeno. Podľa odvolacieho súdu za uznanie tak to má na mysli citovaný § 5 ods. 2 písm. a) nemožno jednoznačne považovať ani vyjadrenie žalovanej 1. na pojednávaní dňa 15.3.2016 podľa ktorého „...predpokladali, že v rámci tejto zmluvy spadá aj nemajetková ujma... preto žiadajú súd, aby zaviazal žalovaného v rade 2., aby túto nemajetkovú ujmu uhradil žalobkyni z poistného plnenia podľa platne uzavretej poistnej zmluvy...“ a „...zákon keď spomína škodu na zdraví, myslí tým aj úmrtie, nakoľko ide o 100 % škodu na zdraví“. Keďže sa jednalo o vyjadrenie žalovanej 1. ako obranu v konaní, ktorým tak, ako to správne uzavrel už prvoinštančný súd, uznala iba povinnosť v rámci poistného plnenia v zmysle zákona o povinnom zmluvnom poistení a zároveň vyjadrila svoj názor, že aj náhrada nemajetkovej ujmy je krytá povinným zmluvným poistením.

43. S poukazom na uvedené, pokiaľ súd prvej inštancie rozsudkom v napadnutej vyhovujúcej časti uložil žalovanej 2. zaplatiť sumu 15.000,- Eur rozhodol vecne správne, a preto odvolací súd po vysporiadaní sa s relevantnými námietkami odvolateľky s použitím § 387 CSP rozsudok v napadnutej vyhovujúcej časti, potvrdil.

44. V súvislosti s odvolaním žalovanej 2. týkajúcim sa aplikácie § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku a § 10 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. pri rozhodovaní o náhrade trov konania (náhrady trov právneho zastúpenia) odvolací súd uvádza nasledovné:

45. Podľa § 137 v čase rozhodovania prvoinštančného súdu účinného OSP trovy konania sú najmä hotové výdavky účastníkov a ich zástupcov včítane súdneho poplatku, ušlý zárobok účastníkov a ich zákonných zástupcov, trovy dôkazov, odmena notára za vykonávané úkony súdneho komisára a jeho hotové výdavky, náhrada výdavkov právnickej osoby, ktorá je oprávnená zastupovať v konaní podľa osobitného predpisu, odmena správcu dedičstva a jeho hotové výdavky, tlmočné a odmena za zastupovanie, ak je zástupcom advokát.

46. Podľa § 146 ods. 2 OSP, ak niektorý z účastníkov zavinil, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy. Ak sa však pre správanie odporcu vzal späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne, je povinný uhradiť trovy konania odporca.

47. Prvá veta § 146 ods. 2 OSP so zavinením na zastavení konania pracuje výlučne z procesného hľadiska a zásadne toto (zavinenie) pričíta iniciátorovi konania. Zavinenie na zastavení konania pre späťvzatie žaloby síce nemusí byť vždy pričítané žalobcovi, podmienkou postupu podľa § 146 ods. 2 veta druhá OSP je však 1. možnosť aspoň predbežného záveru o dôvodnosti žaloby a 2. správanie osoby či viacerých osôb, voči ktorej alebo ktorým požiadavka uplatnená žalobou smeruje, donucujúce žalobcu k späťvzatiu žaloby.

48. Podľa § 142 ods. 2 OSP, ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo.

49. Podľa § 142 ods. 3 OSP, aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu; v takom prípade sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta vypočíta z výšky súdom priznaného plnenia.

50. Odvolací súd považuje za potrebné predovšetkým konštatovať, že zo skutkového hľadiska je nesporné, že v prvoinštančnom konaní bola žalobkyňa úspešná v sume 15.000,- Eur, zo žalovanej sumy 20.000,- Eur, keď pôvodne sa žalobou domáhala zaplataenia aj úroku z omeškania 5,25 % ročne zo sumy 20.000,- Eur od 8.1.2014 do zaplataenia a pre späťvzatie bolo konanie v časti úroku z omeškania zastavené uznesením č. k. 11C/496/2015-145 zo dňa 3.5.2016. Vo zvyšnej časti (v sume 5.000,- Eur) bola žaloba žalobkyne zamietnutá ako nedôvodná.

51. Z uvedeného § 142 ods. 3 OSP vyplývajú tri špeciálne skutkové podstaty, v prípade ktorých musí byť posúdenie náhrady trov konania u účastníka (akt. strany), ktorý mal vo veci iba čiastočný úspech, odlišné od všeobecného pravidla vyplývajúceho z ustanovenia § 142 ods. 2 OSP. Ide o prípady, ak (a) mal účastník neúspech v pomerne nepatrnej časti, (b) rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku, (c) rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu. Ustanovenie § 142 ods. 3 OSP treba v pomere k ustanoveniu § 142 ods. 2 OSP považovať za lex specialis, pričom vo vzájomnom vzťahu týchto dvoch ustanovení platí všeobecné pravidlo, podľa ktorého špeciálna úprava má prednosť pred všeobecnou úpravou (lex specialis derogat legi general, obdobne pozri II. ÚS 81/2011).

52. Žalobkyňa zavinila zastavenie konania v časti úrokov z omeškania a v tejto časti bola neúspešná, taktiež bola neúspešná v časti 5.000,- Eur, v ktorej bola žaloba zamietnutá. Celkovo dosiahla v konaní (hypoteticky) čistý úspech 33 % (úspech 15.000,- Eur - neúspech 5.000,- Eur + 2.433,70 Eur úrok omeškania 5,25 % ročne zo sumy 20.000,- Eur od 8.1.2014 do 3.5.2016), možno teda uzavrieť, že bola v konaní čiastočne úspešná. Predovšetkým ale bol splnený ďalší predpoklad prednostného ust. § 142 ods. 3 OSP a to, že rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu, čím s poukazom na už vyššie uvedené pravidlo lex specialis derogat legi general, bol postup súdu prvej inštancie pri rozhodovaní o náhrade trov konania a aplikácii § 146 ods. 2 veta prvá v spojení s § 142 ods. 3 OSP správny. Žalobkyňou uplatnený nárok vo veci samej v konaní pred súdom prvej inštancie je takej povahy, že posúdenie jeho výšky jednoznačne záviselo od úvahy súdu, t.j. netreba a ani nie je možné výšku takéhoto nároku v konaní exaktne preukazovať, zadostučinenie by malo zodpovedať povahe utrpenej ujmy, čo je (pri absencii exaktnejších kritérií) vecou posúdenia súdu (obdobne pozri II. ÚS 82/2009). Nemožno teda dať za pravdu žalovanej 2, ktorá odvolaním aplikáciu § 142 ods. 3 OSP súdom prvej inštancie namietala a poukazovala na nutnosť aplikácie § 142 ods. 2 OSP.

53. Podľa § 9 ods. 1 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb Základná sadzba tarifnej odmeny sa stanoví podľa tarifnej hodnoty veci alebo druhu veci, alebo práva a podľa počtu úkonov právnej služby, ktoré advokát vo veci vykonal, ak táto vyhláška neustanovuje inak.

54. Podľa § 10 ods. 1 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb ak nie je ustanovené inak, základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby z tarifnej hodnoty je Podľa § 10 ods. 1 citovanej vyhlášky ak nie je ustanovené inak, základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby z tarifnej hodnoty je do 165,97 Eur 16,60 Eur, nad 165,97 Eur do 663,88 Eur 16,60 Eur + 1,66 Eur za každých aj začatých 33,19 Eur prevyšujúcich sumu 165,97 Eur, nad 663,88 Eur do 6.638,78 Eur 41,49 Eur + 9,96 Eur za každých aj začatých 331,94 Eur prevyšujúcich sumu 663,88 Eur, nad 6.638,78 Eur do 33.193,92 Eur 220,74 Eur + 16,60 Eur za každých aj začatých 1659,70 Eur prevyšujúcich sumu 6.638,78 Eur, nad 33.193,92 Eur 486,29 Eur + 6,64 Eur za každých aj začatých 3.319,39 Eur prevyšujúcich sumu 33.193,92 Eur.

55. Podľa § 10 ods. 8 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb vo veciach ochrany osobnosti podľa Občianskeho zákonníka, vo veciach ochrany podľa predpisov o masovokomunikačných prostriedkoch, vo veciach ochrany osobných údajov

alebo vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva je tarifnou hodnotou 1000 Eur, ak sa nežiada náhrada nemajetkovej ujmy, a 2000 Eur, ak sa žiada náhrada nemajetkovej ujmy.

56. V konkrétnej veci ide o spor podľa ZoPZP, v ktorom sa žalobkyňa domáhala od žalovaných zaplata náhrady nemajetkovej ujmy (pôvodne) vo výške 20.000,- Eur. Aj v takomto spore ide o imateriálne hodnoty (najmä súkromie a rodinný život), ktoré vyjadriť v peniazoch nie je možné. Žalobkyňa uplatňuje podľa ZoPZP (§ 4 ods. 2 písm. a) náhradu nemateriálnej ujmy, kde je zjavná zhoda s nárokom, aký je aj v spore o ochranu osobnosti (§ 13 ods. 2 OZ). Podľa právneho názoru odvolacieho súdu nie je žiadny racionálny dôvod, pre ktorý by práve tento druh vecí nemal byť určujúcim pre stanovenie tarifnej hodnoty aj v tomto prípade. Treba preto (obdobne) aplikovať § 10 ods. 8 vyhlášky, ktorá je špeciálnom úpravou k všeobecnej úprave (lex specialis k lex generalis) konkrétne ustanovenia § 142 ods. 3 OSP (účinného do 30.6.2016). Podľa ustanovenia citovaného v odseku 55. je preto tarifnou hodnotou 2.000,- Eur.

57. Odvolací súd sa nestotožnil s postupom súdu prvej inštancie a to aplikáciou § 10 ods. 1 vyhlášky a určením hodnoty úkonu právnej služby 320,34 Eur (z priznanej sumy 15.000,- Eur) a dal za pravdu odvolateľke žalovanej 2., že výška úkonu právnej služby má vychádzať z cit. § 10 ods. 8 vyhlášky (bez ohľadu na priznanú výšku finančnej satisfakcie) a určil výšku úkonu právnej služby á 91,29 Eur.

58. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie priznal žalobkyni náhradu trov právneho zastúpenia za 5 úkonov právnej služby a to prevzatie a príprava zastúpenia dňa 20.10.2015, písomné podanie na súd vo veci samej - žaloba zo dňa 28.10.2015, účasť na pojednávaní dňa 15.3.2016, účasť na pojednávaní dňa 3.5.2016, účasť na pojednávaní dňa 19.5.2016, avšak nesprávne vyčíslil sumu 1.601,70 Eur, keď vychádzal z nesprávnej hodnoty úkonu právnej služby á 320,34 Eur (zo sumy 15.000,- Eur).

59. Súd prvej inštancie ďalej priznal a vyčíslil režijné paušály za úkony právnej služby (2 x á 8,39 Eur, 3 x á 8,58 Eur podľa § 16 ods. 3 vyhlášky) spolu 42,52 Eur, cestovné výdavky (za cestu na pojednávanie a späť dňa 15.3.2016 motorovým vozidlom (Levice - Trnava a späť; 196 km; spotreba 8,3 L/100 km; cena PHM 0,989 Eur/L; náhrada 0,183 Eur/km) t.j. 51,96 Eur + cestovné výdavky za cestu na pojednávanie a späť dňa 3.5.2016 motorovým vozidlom (Levice - Trnava a späť; 196 km; spotreba 8,3 L/100 km; cena PHM 1,02 Eur/L; náhrada 0,183 Eur/km) t.j. 52,46 Eur + cestovné výdavky za cestu na pojednávanie a späť dňa 19.5.2016 motorovým vozidlom (Levice - Trnava a späť; 196 km; spotreba 8,3 L/100 km; cena PHM 1,02 Eur/L; náhrada 0,183 Eur/km) t.j. 52,46 Eur, spolu 156,88 Eur, stratu času (pri cestách na pojednávaníach (15.3.2016, 3.5.2016, 19.5.2016 pri jednej ceste tam a späť 5 polhodín á 14,30 Eur podľa § 17 ods. 1 vyhlášky, t.j. 71,50 Eur x 3) spolu 214,50 Eur, zvýšené o 20 % DPH 82,78 Eur (zo sumy 413,90 Eur) t. j. 496,68 Eur, ktoré neboli napadnuté odvolacou argumentáciou žalovanej 2.

60. Odvolací súd vychádzal z nenamietaných úkonov právnej služby z odseku 59. a vyčíslil žalobkyni náhradu trov právneho zastúpenia za 5 úkonov právnej služby á 91,29 Eur (spolu 456,45 Eur) x 20 % DPH á 91,29 Eur, celkom spolu 547,74 Eur. Celkovo odvolací súd vyčíslil a priznal žalobkyni náhradu trov právneho zastúpenia na súde prvej inštancie vo výške 1.044,42 Eur (547,74 Eur + 496,68 Eur), keď zohľadnil čiastočné správne vyčíslenie už súdom prvej inštancie uvedené v odseku 59. (režijných paušálov, cestovných výdavkov, náhrady straty času). Avšak vzhľadom na vyčíslenie náhrady trov právneho zastúpenia žalobkyne v zmysle jej vyjadrenia k odvolaniu žalovanej 2. (citované v odseku 22.), odvolací súd priznal žalobkyni náhradu trov konania (trov právneho zastúpenia) v požadovanej výške 1.044,41 Eur.

61. Žalovaným 1. a 2. odvolací súd určil na plnenie, s prihliadnutím na výšku trov právneho zastúpenia, v zmysle § 232 ods. 3 CSP (pôvodne § 160 ods. 1 OSP) primerane dlhšiu lehotu 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Obe žalované v prípade trov právneho zastúpenia zaviazal na plnenie spoločne a nerozdielne, keďže solidárna povinnosť žalovaných 1. a 2. bola odôvodnená procesným charakterom ukladanej povinnosti (na rozdiel od uloženej povinnosti vo veci samej, na ktorú sa vzťahovali predpisy hmotného práva).

62. V uvedenom smere, po vyčerpaní relevantných odvolacích dôvodov vo vzťahu k náhrade trov konania, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o náhrade trov konania s použitím § 388 CSP zmenil tak, že uložil žalovaným 1. a 2. spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania v sume 1.044,41 Eur do 15 dní od právoplatnosti k rukám právneho zástupcu žalobkyne.

63. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP, pričom v odvolacom konaní úspešnej žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu voči neúspešnej resp. len v nepatrnej časti trov konania úspešnej žalovanej 2. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie osobitným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

64. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v odvolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).